

Architekci chcą nowych zasad dla przestrzeni publicznej

Kategoria: Zarządzanie Przestrzenią

Opublikowano: środa, 13, maj 2026 08:11

Tomasz Smaś

Odśłony: 55

Polska pozostaje jednym z ostatnich krajów Unii Europejskiej, które nie posiadają państwowej polityki architektonicznej. W ocenie środowiska architektów brak takiego dokumentu przekłada się na chaos przestrzenny, trudności inwestycyjne oraz problemy z koordynacją przepisów wpływających na rozwój miast i jakość przestrzeni publicznej.

W większości państw europejskich polityki architektoniczne funkcjonują od lat i wyznaczają standardy dotyczące urbanistyki, ochrony dziedzictwa czy jakości projektowania. Polska dopiero rozpoczyna prace nad takim rozwiązaniem. W listopadzie 2025 roku Ministerstwo Rozwoju i Technologii powołało specjalny zespół doradczy, którego zadaniem jest przygotowanie pierwszej w kraju Polityki Architektonicznej Państwa.

Potrzeba zmian systemowych

Przedstawiciele branży podkreślają, że nowy dokument powinien stać się narzędziem koordynującym przepisy z wielu obszarów życia publicznego. Chodzi nie tylko o kwestie związane z budownictwem, lecz także z ochroną zabytków, planowaniem przestrzennym, ekologią czy transportem. Zdaniem ekspertów obecny system jest rozproszony, a brak wspólnej strategii utrudnia skuteczne prowadzenie inwestycji oraz długofalowe zarządzanie przestrzenią.

Szczególnym problemem pozostaje modernizacja obiektów zabytkowych. Według danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Polsce znajduje się około 90 tys. zabytków nieruchomych, w tym historyczne układy urbanistyczne, kamienice i obiekty przemysłowe. Wiele z nich wymaga dostosowania do współczesnych standardów technicznych, jednak architekci od lat zwracają uwagę, że obowiązujące przepisy często uniemożliwiają pogodzenie wymogów ochrony dziedzictwa z nowoczesnymi rozwiązaniami funkcjonalnymi.

Chaos przestrzenny i brak planów

Dane Najwyższej Izby Kontroli pokazują, że miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują zaledwie około jednej trzeciej powierzchni kraju. Na pozostałych terenach inwestycje realizowane są głównie na podstawie decyzji o warunkach zabudowy. Tylko w 2022 roku wydano ich blisko 140 tys.

Eksperci ostrzegają, że taki model prowadzi do rozproszenia zabudowy, degradacji krajobrazu i wzrostu kosztów infrastrukturalnych. W efekcie nawet wartościowe projekty architektoniczne często powstają w nieuporządkowanym otoczeniu, które obniża jakość całej przestrzeni publicznej.

Architektura jako element jakości życia

Dyskusja o architekturze nie może ograniczać się wyłącznie do estetyki budynków. Coraz częściej zwraca się uwagę na wpływ przestrzeni na zdrowie psychiczne i fizyczne mieszkańców, komfort codziennego funkcjonowania oraz relacje społeczne.

Polska architektura coraz mocniejsza w Europie

Środowisko architektoniczne zwraca uwagę, że mimo problemów systemowych polskie pracownie projektowe osiągnęły w ostatnich latach wysoki poziom i coraz częściej zdobywają uznanie za granicą.

Architekci chcą nowych zasad dla przestrzeni publicznej

Kategoria: Zarządzanie Przestrzenią

Opublikowano: środa, 13, maj 2026 08:11

Tomasz Smaś

Odśłony: 55

Polskie realizacje regularnie pojawiają się wśród nominacji do prestiżowej Nagrody Unii Europejskiej im. Miesa van der Rohe. Doceniane są zarówno projekty rewitalizacji przestrzeni publicznych, jak i nowoczesne obiekty mieszkaniowe, edukacyjne czy kulturalne.

Zdaniem przedstawicieli branży nadszedł moment, by architekturę potraktować nie tylko jako dziedzinę estetyki, lecz także jako jedno z kluczowych narzędzi budowania jakości życia i rozwoju państwa. Kongres ma być impulsem do rozpoczęcia szerokiej debaty nad kierunkiem tych zmian.

Źródło: Newseria